

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cap.XIV. Impedimentum decimum tertiam. Raptus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

8. Denique, si dum attemptat coniux copulam, non potest intra vas semen emittere, sed dispergat extra, sine non peccabit, quia effusio ipsi voluntaria non est, sed per accidens, sequitur ad experientiam, quam is legitime facere valet. De qua re lege Sanchez *lib. 9. d. 17. n. 20. & 24* qui addit, quandiu verè probabilis spes est consummationis copulam, etiam per sex, etiam per plures annos, posse coniugem illam tentare; nam, si non est spes verè probabilis, sed solum dubia, quos terminos explicui *supra §. 1. n. 5.* tunc profecto tentare copulam coniux non poterit, nisi per triennium, ut iam dictum est *n. 2.*

QUANDO DISSENTIUNT.

9. Si alter coniux affirmat, se esse potentem, quam potentiam negat alter, quid decernet Iudex?

Respondeo, ac distinguo duo casus. Primus casus. Si qui negat potentiam, reclamet statim, hoc est infra bimestre à Matrimonio contracto, afferatque signa impotentiam physicè, vel moraliter certam ostendentia, debeat illom Iudex audire; *Ex dicto cap. 1. de frigidis*, deinde (ex doctrina Sanchez, & Pontii, non verò Hurtadi, ut diximus *num. 5.*) recipere ejusdem iuramentum, & insuper Testimonium septimæ manus, modo *supra num. 4.* explicato, & sic Matrimonium illud pronuciare invalidum, illudque dissolvere: at, si afferat signa nequaquam, modo dicto, certa, sed dubia, debeat Iudex illis coniugibus concedere triennale experientiam, quo transacto, immo, & nondum transacto, si appareat certo impotentia, dissolvat Matrimonium: at vero, si adhuc remaneat dubia, altero affirmante, negante altero, fiat, quod mox dicam *n. 11. & 12.*

10. Secundus casus. Si qui negat potentiam alterius, reclamet tardè, id est post bimestre (etiam post annos) afferatque signa impotentia certa physicè, ut voluit Sanchez *lib. 7. d. 109. num. 5.* vel moraliter (adverte, à Sanchez signa certa moraliter vocari hic verosimiliter evidentia) tunc Iudex, præcedentibus iuramento negantis, & iuramento septimæ manus, dissolvat eodem modo Matrimonium, quo in primo casu. Ita omnino, quoad dissolutionem cum Sanchez *loc. cit.* quem affert, sed non sequitur Averf. *quæst. 13. de matr. sect. 5. Ver. Quod si pars*, sive citò, sive tardè, sive vir, sive femina reclamet, si enim certa appareat impotentia, nullum fuit Matrimonium.

11. Hæc doctrina de hoc secundo casu est aliquanto magis controversa, quàm doctrina de casu primo, nam propterea eos duxi distinguendos. Dixi autem (quo ad dissolutionem.) Nam, an necessariò adhibendum sit iuramentum negantis, & Testimonium septimæ manus, recurrit doctrina Sanchez, & Pontii, illud requirentium, Hurtadi verò non requirentis, ut vidimus *n. 5.*

Quod, si idem tardius reclamare affert signa, seu probationes dubias (reclamanti enim semper incumbet probare impotentiam alterius) ut tandem res decernatur, quærat Iudex Testes spectatæ virtutis, qui fortè ab utroque coniuge audierint, ipsos potuisse, vel per triennium non potuisse, Matrimonium consummare, factisque cæteris probationibus per iuramenta dicta *num. 4.* cum sic potentia, vel impotentia iam moraliter constet (nisi aliud in contrarium advertatur ex circumstantiis) dissolvat Iudex, vel firmet Matrimonium. Si tamen his omnibus diligentis exhibitis, vel illi Testes de eo auditu haberi non possint, vel prudenti iudicio, quamvis illi habeantur, adhuc res non appareat certa moraliter, concedat Iudex prædictam triennem experientiam, qua elapsa, si res adhuc dubia remaneat, vel etiam purè probabilis (id est ea probabilitate, quæ non pertingat ad certitudinem, quam explicui *§. 1. num. 5. & 6.*) confirmet Matrimonium, quia tunc non potest spoliare coniugem suo coniuge: nam ad spoliandum eum, qui est in possessione bona fide habita (ut habuit coniux, de quo loquimur, quando Matrimonium sine ulla suspitione impotentia contraxit) non sufficit probabilitas, sed requiritur certitudo, multo magis in negotio Matrimonii, cuius

ius valori est semper favendum, etiam post quodam tempus.

12. Quid, si probetur per certas probationes, nempe coniugem cum cognitione sua impotentem Matrimonium contraxisse?

Respondeo. Profecto putarem, salvo petitorio, tunc esse Matrimonium à Iudice dissolvendum, quo eo casu coniungi non faveret possessio.

13. Denique iterum adverte, prædicta pro bimestre non tollere obligationem fori interni, quæ coniugibus, si verè cognoscant potentiam, vel impotentiam, necitur, vel persistere in Matrimonio, vel illud dissolvere, ut ex dictis patet. Hæc clare sunt dicta, nam agitata, sed profecto non parum implicata habet Sanchez, Pontium, Hurtadum, Averfam, Petrum, alios apud eosdem, nec omittas Tancr. *lib. 7. de matr. sect. 107. & 108.* multa in hoc argumentum afferunt contra Ioan. Sanchez.

14. Illud ne à te hac occasione excidat, Lemme de Matrimonii invaliditate, etiam tet latam, etiam de quocunque tempore, nunquam transire in rem iuram, id est, detecto errore, debet retineat, & iterum debere coniuges coniungi, si transissent ad secundas Nuptias, quia si illud præfuit validum, hæc secundæ Nuptiæ nullæ forent, & ita prius Matrimonium nulla humana potentia dissolveretur. Si bona, vel mala fide processerint coniuges, obtinendam dissolutionem Matrimonii ratione prædictæ impotentia, & deinde post legitimam experientiam appareat certo potentia, Matrimonium esse restitutum docet Sanchez, *lib. 7. d. 99. & 100. & 101.* Pontius *lib. 7. cap. 65. n. 6.* negat si bona fide processerint lege, & item Averfam omnino *loc. cit. Ver. in a. fu nostro.*

§. V. Impotentia, sive absoluta, sive respectiva superveniens Matrimonio.

1. **S**uperveniens Impotentia Matrimonio iam legitime contracto nequaquam illud dirimit, quia Matrimonium semel validum semper est validum, & ita deciditur in iure; c. *Hi, qui 32. quæst. 7.* Quod in alio iure; c. *Quod proposuisti ibi.* videtur contrarium, sed non ita est, quia in hoc secundo Textu locum dedit sponsalibus de futuro, vel de impotentia, quæ Matrimonium præcessit.

2. An autem coniuges, quibus impotentia superveniat, possint usum Matrimonii quoad cetera, de ceteris, & exercere, si periculum pollutionis cum illis concedit Sanchez *lib. 9. d. 44. num. 22.* & latius ibi *cap. 20. & 21.* & nos satis explicuimus, *lib. 7. in D. ad. cap. 3. num. 37. & 38.*

Quando, omnibus expensis, dubium est, an impotentia perpetua præcesserit, unde sit dubium de validitate Matrimonii, an potius subsecuta sit, vide late apud Sanchez *lib. 7. matr. d. 103.* Regin. *lib. 3. num. 105.* Averf. *cap. 21. sect. 4.* Bonac. *q. 3. de matr. p. 13. m. 11.* aliisque.

CAPVT XIV.

Impedimentum Decimumtertium.

RAPTUS.

DE hoc impedimento late egi *lib. 7. in D. de adul. d. 6. d. num. 9.*